

ACC. N.R. M. 6467:1-12

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge & Lundby. Adress: Turåkra, "Kråksmåla.
 Socken: Ålgård & Kråksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdotter m.f.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgård socken.

Sida 34 Uppteckningen berör Lofthödar.

Estu II 134

Vol: 7. Sidor 53.-64.

Den gamla sagoberättelsen är känd f.d. ge-
ram insända uppteckningar. Sermitam Ber
jag på stå, som andre sagesman!

1-12
+ 3 stcken.

[Handwritten signature]

ACC. N:R.

M. 6467:1

Landskap: Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking.

Härad:

Uppvidinge & Åmålshärad.

Adress:

Turåkra i Kråksmåla.

Socken:

Klghult i Kråksmåla.

Berättat av:

Susanna Lerbansdatter.

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1900. i Klghults socken.

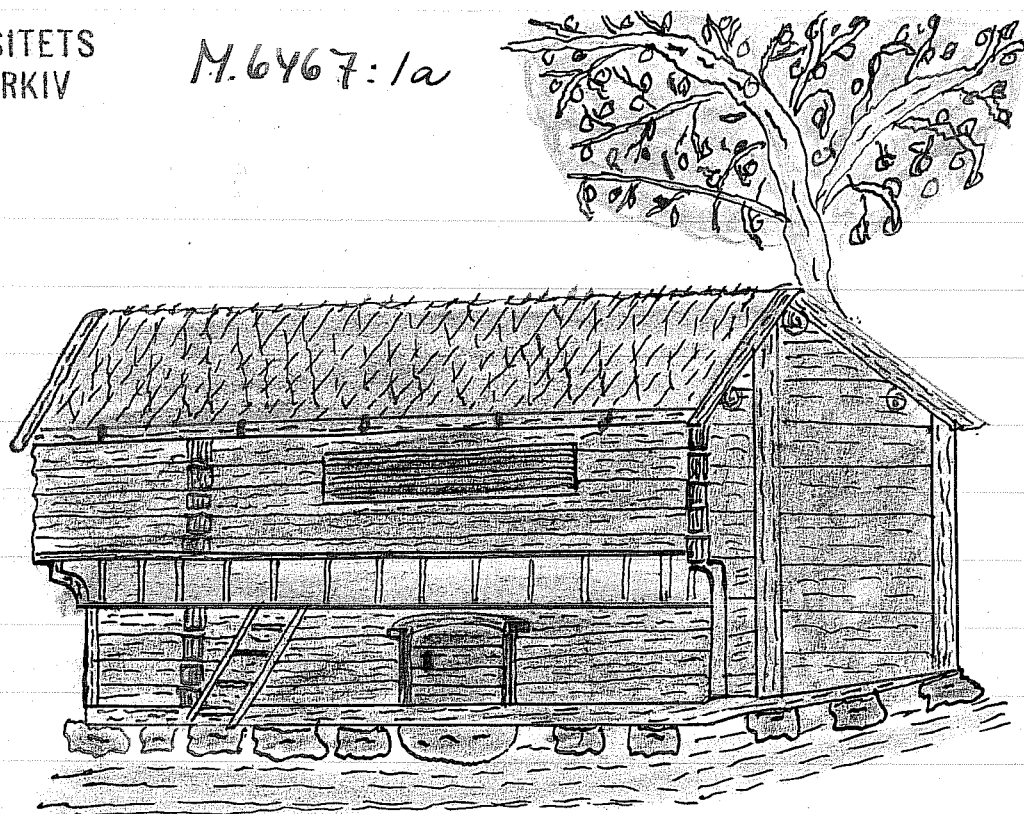
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1. A-B. Ortsbestämningar. Läs avan! (53.)

2. A-B. Persanbestämningar. Lita.

3. A. Set har hos oss förekommit Loftbodar så de med och utan svalgång, men nu äro de få, som finnas kvar. Under de senaste gångna 50 åren har även dessa gamla kulturminnesmärken fått skatta åt förintelsen eller blivit till oigenkännlighet anbyggda. I gamla intressanta bodar hos oss se teckningar N° 16, och N° 17. Hur gammal boden med svalgången är veta vi ej, men den tros tillhöra förra hälften av 1700-talet. Bodan N° 17 är från 1772. Set är inbyggt i timret. F.d. lantbruk: Erland Svensson, dog för ett år sedan vid gatt

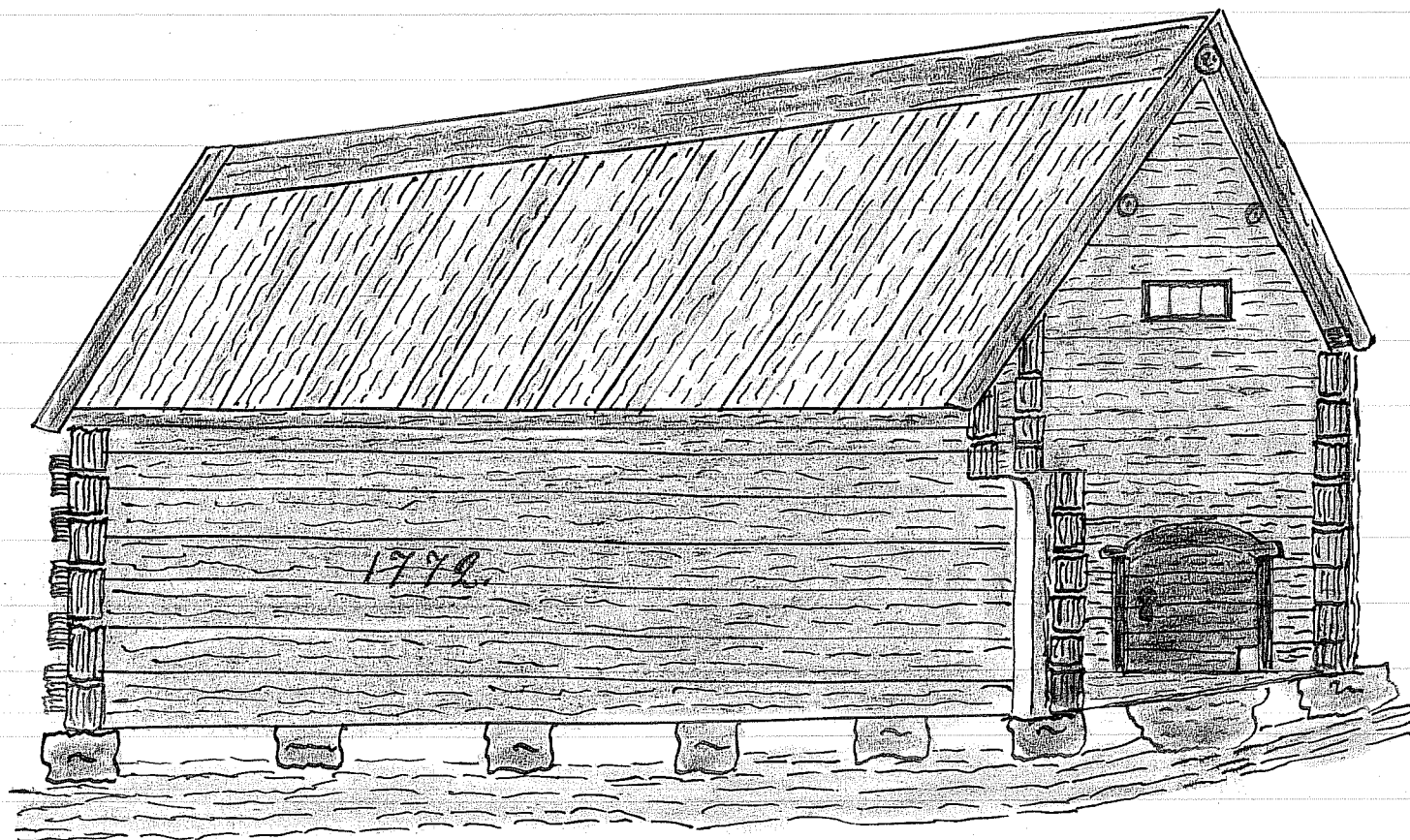
Skriv endast på denna sida!

N° 16. Gammal, vällyst "Lofthus". Älgshult.
Jag har för 2 år sedan en gång tecknat den i noteshus
och har härmed återgivit den så gott jag för-
mått. Det är, mig verkar, den enda kvarvarande
"Lofthus" i Kråksmåla och Älgshult socknar, bod med
s. k. "Hvalgång". Den ligger snart i anspråk till hembyggs-
museum har jag hört.

M. 6467:1b

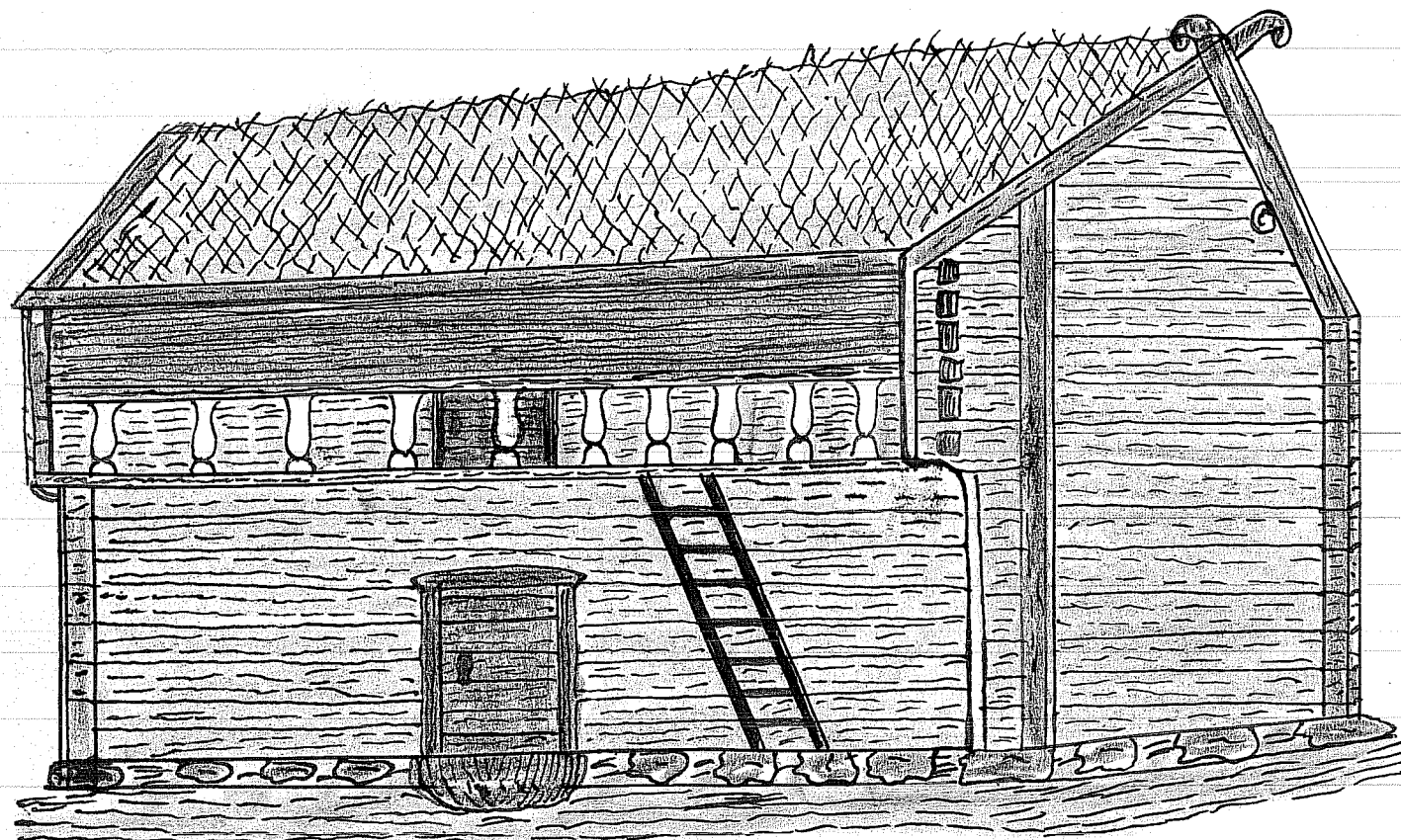
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N° 17. Gammal "Lofthod" från Lantbruk: Gusten Svensson
gård, Askaremla, Kråksmålaracken. Byggt 1772. Inbygget
i väggen. Ingång på Östra gaveln. Trappuppgång till vens-
ler innanför dörren. Röd-färgad. Lörr och huu och vindskedar
kärstuckna för 2 år sedan.

M.6467:1c.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nº 18. F.d. Gammal, vacker "Lofthus med 'svak'",
från Skedsbygd, Bräckeboacken,
Kalmar-Län.

ACC. N:R.

M. 6467-2

Landskap: Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking

Härad: Uppvidinge ö. härad.

Adress:

Luråkra, "Kredsmåla.

Socken:

Berättat av:

Susanna Örlandsdotter m.f.

Uppteckningsår:

Född år

1800. i Skoghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

minne 93 år gammal. Jag gick igen^{om} skåre (54.
måla, då baden rödfärgades, och jag hörde
den gamle säga, "Jå årbaleb har stått på väg-
ga före min tid." Så det är förvisso äkta.
B. Ingången till de gamla badarna har legat åt
gårdsplanen, och badarna hava i regel legat 15-
högt 20 meter från stora dörren till mansgårds-
byggnaden. Detta för bekvämlighets skull, ty
man förvarade all den träskade säden i ba-
den, skärtill salt och rökt saavel, samt på
somrarna bräd m.m. Våra gamla badar
har blott haft 2. rum. Nedra botten hette
på vårt ortspråk, "Boa," och en trappa
opp hette "Boaloppet." Obs! Stora dörren i

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6467:3.

Landskap: Småland.

Upptecknat av Carl Viking,

Härad: Uppvidinge ö Hambors.

Adress: Furåkra "Kråkmåla".

Socken: Ålgårds ö Kråkmåla.

Berättat av: Susanna Eklandsdotter

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

våra gamla mansgårdsbyggnader låg alltid⁽⁵⁵⁾
vänd åt fähusdörren. emellan fähuset och
barningshuset invid vägen låg boden, anting-
en till höger eller vänster om den smala vä-
gen mellan stugan och fähuset. Varför så?
Det var i praktiskt syfte. När man bar säd
ifrån logen, som låg nära fähuset, så var
det när med de tunga säckarna. Vidare om
man behövde mjöl eller salt uti fähuset, så
bar det väl till i förbifarten "så gå in i Boa ätter
då." o.s.v. Alltså tyckes då jag nog tänker
även näken den vara på att bodens läge be-
stämde av fähusets läge i samband med
mansgårdsbyggnaden. Rumet (öj rummen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6467:4

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikberg,

Härad: Uppvidinge & Lundbords.

Adress: Turåkra Kråksmåla.

Socken: Åghultsö Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Erlandsdotter m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Åghultsacken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hos oss) i övervåningen (= Boaloffet) har gä- (56.
nats till sovrum. Obs! Sen loftbod var man
podam sov och hade "Friaerum" skall jag
något senare uppteckna om. "Boaloffet" gä-
nades till att ha såd på, näver, kvattar, picke-
kärvar, liar och röjor om vintern m. m. Övre
rummet, "(Boa)" gagnades för såd och matva-
ror, som redan är upptecknat. I dessa vi-
ra bodar fanns ingen hägfidsnab eller gästtrum.
Yngst portlider ej heller stall eller avträde har va-
rit kombinationen med dessa bodar, så vitt vi
veta. Obs! Ynnan jag upptecknar vidare, så
skall jag uppteckna en sorts sambodar varan
min morfar (= sagoberätterska) hört av sina

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6467:5Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härad: Elfvärds- & Landsförs.Adress: Suråna, "Kråksmåla."Socken: Älgåla & Kråksmåla.Berättat av: Susanna Örlandsdotter o.s.f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Älgåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fäder, men mormor sade att hon mindes ej sådana "Byggämböver", men hennes far och mor mindes dem, men dessa byggnader voro i utlöfande i senare hälften av 1700-talet, så delgär långt tillbaka. Dessa stugor hade inget panel utan "Byggis" & näveru syntes även genom läckret. Finga glASFÄNSTER fanns utan gluggar, som hängdes med skuluckor inifrån bäningsrummet. Men på själva taket var ett litet "Kinnefönster" av tunn kinnu, som man fått då man slaktade djur. Ingången till "stova" var på östra gaveln. Där hade dom infyll gaveln timrat en byggnad litet högre än stugan och där var "koulöft och Trälerum" för

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6467:6

Landskap: Småland.

Härad: Öppvidingens härad.

Socken: Ålgshults församling.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Vikberg.

Adress: Furåka, Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Erlandsdotter.

Född år 1800, i Ålgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

våningen var delad i 2 rum. "Fria rummet" (58.
var störst och hade panel och skulle vara fint
men det minsta rummet hette "Fingfruburen"
och där sov gärdens döttrar och samsarna.
Fingfruburen till nedre botten hade dörr på ligato
man fick vika sig dubbel för att komma
in. Det var en försiktighetsåtgärd, ty i gam-
mal tid fanns "Omilla människor i skaja,
& di kunne gå hem te enstakagäras & stöka
in folk, & tvinga sam te & ge sej sitt nöje,
om di inte skulle bränna sam inne. Sörra-
na vora förmedla med grova träbammer
på insidan, & då behöves väl, sade mormor.
När man gått genom d. s. k. "Boa" så var det att

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 6467:7Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härad: Uppvidinge ö Kullbörds.Adress: Furåkra, Kråksmåla.Socken: Ålgheult ö Kråksmåla.Berättat av: Susanna Edlund-Löfström m.fl.Uppteckningsår: 1940.Född år 1900. i Ålgheults socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

öppna dörren och stiga in i rummet. Men (59.
vi skola se hur det såg ut på "Loffet." Han-
för huset åt gårdsidan till ledde en kort trappa
upp till en bra, som utgjorde golv till "Isal-
gången." Trappen kunde dragas upp nattetid,
om man så önskade. "Loffstrau" hade Barri-
er av vackert utskurna spjälor på yttre långsidan
och enna kortsidan, vid andra kortsidan var
trappan och den andra långsidan utgjör-
des av husets vägg. Över "Isalen" var ett utbyg-
ge, som hette "Skonken"; det var ett tak som
gav skugga och skydd för regn. Tätt under
"skonken" var i husväggen 2-3. små gluggar,
som släppte in ljus i "Loffet." Så var det

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6467: 8

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikberg

Härad: Elppvidinge ö Handbörds.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla."

Socken: Alghult ö Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Örländsdotter.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800, i Alghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

saten på bran under "Skunkan. Där sutta 60
husets döttrar och stickade eller sydde när
det var varmt, för där var skugga. Så länge
min mormors utsagor, men givetvis kan jag
ej teckna denna byggnad.

6. "Svalen" var avgränsad medelst "Loftråggen"
och golvet i svalen hvilade på utskjutande
bjälkar nr huset, samma bjälkar, som golvet
hvilade på i "Loftrågen". Ryggåren låg i husets
mitt, så "Svalen" var en byggnad, som påmin-
ner om nutida Balkong. Se teckning nr 16.
Men vi ha ej hos oss ett "Loftråd" med 2 dörrar,
som på teckning Bild 1, och Bild 2 i fråge-
listan. Vi veta blott en dörr nedst, som på

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6467-9

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge ö Handbäcks.

Adress: Furåkra, "Kråkmåla."

Socken: Ålgö och Kråkmåla.

Berättat av: Susanna Erlandsdotter.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Ålgö och Kråkmåla.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

teckningar N: 16, N: 17. Obs! För 25 år sen fanns (G!) en gammal, vacker, "Lofthod" hos J. & Lantbruk "Johannes i Särde", se teckning N: 18, som jag minnes den vackra anmålade Boden med sin vita Barriär vid "Lofthod" "Phouken" (kall) över den långa bran var fjärstuket. Obs! Det är den enda bod jag sett med dörr i från svalen in på Loftet, annars fick man gå till Loftet på en grav trappa inuti boden, och trappan ut var blott uppgång till "svalen." I teckning N: 18. synes ej stort mer än halva dörröppning "Phouken" skålar. ja, det var en gammal bod, men när den "Idiosen" Jan Svensson köpte gården, så rev han ner vår vackraste "Lofthod."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6467 : 10

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge ö Handbörd.

Socken: Ålgård ö Kråksmåla.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, nr Kråksmåla.

Berättat av: Anna Maria Örlundsdotter, w. f.

Född år 1800. i Ålgårdssacken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vi veta ej om några avbalkningar i "Svalgång"⁽⁶²⁾
en; ej heller hållare under boden.

4. A. Vi veta inga andra typer på våra gamla
Lofbodas än som teckningar 16, 17, 18. visar. Väst
finnes nu Lofbodas i mängd hos oss, men nyare
tidens spannmålsbodas blir en sak för sig;
som hava ännu inget kulturvärde i gammaltida
byggnadskonst.

B. Den vanligaste typen hos oss, se teckningar 17.

C. De övriga hava förekommit samtidigt, men ej
så många.

5. A. Dessa bodas användes aldrig till sadelplatt-
ser hos oss, men de bodas morfar berättat
om efter sina fäder, s. v. s. de bodas, som vara till-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 6467:11

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge ö Haudbörds,

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Flghult ö Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Erlaudsdatter m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800 i Flghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hoppa med boningshuset, som gagnades av huset⁶³.
Loffrar. Friare, och andra gäster på sammanee.
B. Perioden avser här 16- och 1700-talen i första hand.
Våra gamla bodar med "svale" har mer än
150 år ålder, det är då vist.
C. Vi veta ej om någon typförändring föresiggitt
på dessa äldre bodar. De få, som vi sett hava
varit litet växlande i typ, men om den ena eller
andra typen är äldst eller som varit samtida
går ej för oss att bestämma. Det är så åldrigt.
Ej heller kunna vi av samma orsak veta när eller
vem som byggt bodarna, då sällan årtal
finnes. Obs! För 50-60-år sedan tog ingen här
oss fäkt på det "gamla skräpet", som det

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6467:12

Landskap: Småland Upptecknat av: Earl Viking
 Härad: Uppvidinge & Lundby Adress: Turåkra "Kråkmåla"
 Socken: Ålgård Kråkmåla Berättat av: Susanna Erlowdotters m. f.
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1800 i Ålgård socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hette. Så här äro många människor, som äro 64
 i 90 års åldern, men som veta t. ex. inte en kran-
 del av bara vad jag vet, och jag erkänner att
 jag ofta får vara ett stort frågetecken.

D. Se bemälda hyperna vora före 1850. och de, som
 sedan finnas är en kvarleva från för längsen som-
 men tid. En loftbod lika med nr 17. finnes i Björke-
 bo, Ålgård socken. i min f. d. farbror Nils Janssons
 gård. Farbror så, att boden var byggd 1785. Det lilla
 fönstrets rutor äro infattade i äkta bly.

Meddelare m. m. se ovan! Här finnes ingen med-
 delare, som sänder något till arkiv och museer m. m.
 B. Än jag. — a. Se antalade boderna tillhöra ej
 något museum, och stå på sina gamla platser
 så vitt vi veta.

Skriv endast på denna sida!